

Of 3M zal proberen om tot een schikking te komen, zal moeten blijken. © Fred Debrock

Hoe 3M zich verdedigt op PFAS-proces: “Bezorgdheid is wetenschappelijk gezien onterecht”

Door de verschillen tussen de omwonenden van zijn fabriek te benadrukken en de schadelijkheid van PFAS te relativiseren, probeert chemiebedrijf 3M voor de rechtbank schadevergoedingen te ontlopen.

Jef Poppelmonde

25 februari 2026 om 23:59

Dat ze “begrip hebben voor de bezorgdheid”: zo begonnen de advocaten van chemiebedrijf 3M woensdag hun verdediging voor de Antwerpse rechtbank. Het bedrijf staat er terecht voor “bovenmatige burenhinder”, die het zou hebben toegebracht aan 1.400 omwonenden van zijn fabriek in Zwijndrecht. Zij hebben allemaal PFAS in hun bloed – chemische stoffen die 3M daar bijna vijftig jaar lang heeft geproduceerd.

Maar die bezorgdheid “is wetenschappelijk gezien onterecht”, pleitte advocaat Jonas Van Orshoven. “Het is niet omdat je bent blootgesteld aan een chemische

stof, dat die ook schade veroorzaakt.” Hij verwees naar onderzoek dat de Vlaamse overheid in 2023 in de omgeving van de 3M-fabriek heeft uitgevoerd, waaruit bleek dat bepaalde kankers die aan PFAS worden gelinkt er niet vaker opduiken dan elders in Vlaanderen.

Van Orshoven had het vervolgens over “allerlei beweringen over gezondheidseffecten”. De link tussen PFAS en tal van schadelijke gevolgen is binnen de medische wetenschap nochtans uitvoerig aangetoond. Behalve om verhoogde kans op bepaalde kankers, gaat het onder meer om verstoring van de hormoonhuishouding en het immuunsysteem, verhoogde cholesterolopname in het bloed, of impact op de ontwikkeling van het ongeboren kind.

Toen de rechter hem een recente overzichtsstudie uit het medisch tijdschrift *The Lancet* voor de voeten wierp, zette Van Orshoven die weg als niet relevant. In deze rechtszaak en in het licht van het Vlaamse kankeronderzoek, zei hij, is het debat over de gezondheidseffecten die de wetenschappelijke literatuur vaststelt, “louter hypothetisch”. Over een andere studie van de Vlaamse overheid, die aantoonde dat jongeren rondom 3M over het algemeen trager groeien, door de impact van PFAS op hun hormonen, zei de advocaat veel minder. Hij bepleitte dat die veranderingen “binnen de normale klinische parameters bleven” en niet aan 3M toegeschreven zouden kunnen worden.

Diverse omwonenden

Een tweede verdedigingslijn waarmee 3M voor de rechtbank de dreigende schadevergoedingen van zo’n 28 miljoen euro probeerde af te houden, focust op de grote diversiteit onder de bijna 1.400 omwonenden die zich als mede-eisers hebben aangesloten. “Burenhinder is individueel”, zei advocaat Dominique Devos.

Behalve dat zij allemaal een meetbare PFAS-concentratie in hun bloed hebben, verschillen de mede-eisers danig van elkaar. “Je kunt die mensen niet in een, twee, vijf of zelfs twintig vakjes duwen”, pleitte Devos. “Als je dat probeert, land je op zoveel vakjes dat het onmogelijk is om er een juridisch debat over te houden.”

De advocaat wees er aan de hand van kaartmateriaal op dat 75 procent van de adressen van de mede-eisers buiten de perimeter valt die door een erkend bodemdeskundige, in opdracht van de Vlaamse overheid, werd opgesteld. Die is gebaseerd op de PFAS-concentraties in de bodem. “Buiten die perimeter zijn die concentraties zo laag dat de bodem al zijn functies kan vervullen”, zei Devos.

Donderdag is de laatste dag van het proces. Daarna moet de Antwerpse rechtbank in principe binnen vier weken uitspraak doen, maar door de complexiteit van de zaak kan dat langer duren. Als er al een uitspraak komt.

In de VS, waar 3M verwickeld is in een niet-aflatende juridische strijd rond PFAS, is het tot dusver nooit tot een veroordeling gekomen. Het bedrijf trof telkens een

schikking. Met voorsprong de grootste bedroeg maar liefst 10,3 miljard euro, met meerdere Amerikaanse steden en dorpen waar drinkwater met PFAS vervuild was geraakt.

In de nasleep van die schikkingen benadrukte 3M telkens opnieuw dat die “geen erkenning van aansprakelijkheid” inhielden. Door met veel geld over de brug te komen, kon het chemiebedrijf veroordelingen ontlopen en precedentes voorkomen. Dat maakt het onder meer gemakkelijker om in nieuwe rechtszaken wetenschappelijk bewijs over de schadelijkheid van PFAS te blijven relativiseren. Dat is niet oninteressant voor 3M: alleen in de VS zijn duizenden rechtszaken tegen het bedrijf hangende.

Geluidsopnames

Dat bedrijven die PFAS produceren of verwerken, zich bewust zijn van de risico's van die rechtszaken, bleek vorig jaar nog uit geluidsopnames waarover The New York Times schreef. Die waren gemaakt op een congres van de Amerikaanse plasticindustrie. Ceo's luisterden er naar advocaten die hen waarschuwden voor de golf van rechtszaken die op hen zou afkomen. Die dreigden hun bedrijven op “astronomische” kosten te jagen, zei advocaat Brian Gross volgens de krant. De kosten van de asbestvervuiling, zei hij, zouden daarbij “verbleken”.

Of 3M ook in de Antwerpse rechtszaak zal proberen om tot een schikking te komen, zal moeten blijken. Geert Lenssens, advocaat van de omwonenden, zegt dat hij daar voorlopig geen uitspraken over kan doen.